

Eeva Jernström in Memoriam (1955–2023)

Tekniikan tohtori, tutkimusjohtaja

TkT, tutkimusjohtaja **Eeva Inkeri Jernström (os. Ojanen)** kuoli kotonaan Lappeenrannassa 13.8.2023 sairastettuaan pitkään. Hän oli kuollessaan 68-vuotias.

Opiskeluaikoina Eeva Ojanen tunnettiin rauhallisesta luonteestaan ja hyvistä arvosanoistaan. Hän oli **Nils-Erik (Nisse) Virkolan** luottopelaaja ja työskenteli sellutekniikan laboratoriossa tiukkana, mutta oikeudenmukaisena assistenttina.

Harjoittelupaikoista mieleenpainuvin lienee ollut Kanadassa, jossa Ojanen joutui muun muassa kohtaamaan kuolleen hirven kuorimolle tullessa puukuormassa. Ehkä salametsästäjä oli keksinyt oivan tavan saaliin siirtoon?

Tutkijaluonne, sinnikkyys ja ahkeruus veivät Eeva Jernströmin pitkälle.

Diplomityönsä aiheena oli – kuinkas muuten – sulfaattimodifikaatioihin liittyvä *NS-aq ja muiden vastaavantyyppisten keittomenetelmien optimointi sulfaattikuitumaisten tuotteiden valmistamiseksi*. Aihealue oli Nisse Virkolalle tärkeä.

Eeva Ojanen aloitti työt Rauma-Repolan tutkimuskeskuksessa vuonna 1982. Jo muutaman kuukauden jälkeen hänet rekrytoitiin laboratorioinsinööriksi paperitehtaalle, ja näin selluinsinööriä tuli paperimaakari.

Tuohon aikaan LWC-buumi oli alkanut, ja Ojanen asema oli keskeinen spesifikaatioiden ja arviointimenetelmien käyttöönotossa Rauma-Repolassa. Paperitehtaalla hän tapasi myös tulevan puolisonsa, diplomi-insinööri **Klaus Jernströmin**. Näinä vuosina syntyivät tyttäret **Sonja** ja **Laura**.

Seitsemän Rauman-vuoden jälkeen nuori perhe muutti puolison kotiseudulle Lappeenrantaan, ja molemmat aloittivat työt Kymmene Oy:n Kaukaan-tehtaan tutkimuslaitoksella. Yhtiöstä tuli myöhemmin UPM-Kymmene Oy.

Eeva Jernströmin väitöskirja valmistui vuonna 2000 aiheenaan *Assessing the technical competitiveness of printing papers*.

Väitöskirjassa tutkittiin painopaperin teknistä laadunarviointia ja kilpailukykytekijöitä. Havaittiin, että pelkän teknisen testauksen käyttö painotuotteiden luokitteluun osoittautui parhaimmillaan vain suuntaa antavaksi. Sen sijaan tärkeinä asiakaskriteereinä tunnistettiin muun muassa painokoneen ajettavuus ja paperin toimitusvarmuus. Kun painopapereiden teknisen laadun arvioinnin perustana käytetään kaikkia asiakkaiden vaatimuksia, järjestys parhaasta huonoimpaan on erilainen kuin vertailtaessa papereita pelkästään laadun perusteella.

Vuonna 2002 Eeva Jernström nimitettiin UPM:n tutkimusjohtajaksi. Vuosina 2003–2008 hän oli mukana keskittämässä paperiteollisuuden tutkimustoimintaa Lappeenrantaan ja vastasi myös mittavista rekrytoinneista.

Samaan aikaan Kiinaan Shanghain lähelle perustettiin tutkimuskeskus, jossa Jernströmin vastuulla olivat uuden henkilöstön rekrytointi ja koulutus sekä uudelle keskukselle strategian ja ohjelman luominen.

Myöhemmin Eeva Jernström vastasi UPM:n ulkoisen tutkimusverkoston luomisesta ja

kehittämisestä. Tavoitteena oli uuden osaamisen hankkiminen yritykseen, joka muuttui noina vuosina perinteisestä metsäteollisuusyrityksestä biotalousyritykseksi.

Jernströmin yliopistoura alkoi vuonna 2012 Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa. Hän teki ja johti tutkimustyötä erottelutekniikan sekä uusien biojalostamokonseptien kehityksessä – selluinsinööri palasi tavallaan juurilleen.

Jernströmillä on julkaistuja artikkeleita yli 10, samoin ohjattuja lopputöitä. Opetustyö ja opiskelijoiden ohjaaminen oli hänelle erityisen mieluisaa, ja opiskelijoilta saatu palaute oli mitä parhaita. Hän piti myös digitalisaatiota hyvänä mahdollisuutena kehittää opetustapoja ja tavoittaa laajempia kohderyhmiä. LUTissa hän luennoi vielä kevätlukukaudella 2022.

Eeva Jernströmillä oli hallitus- ja neuvonantajatehtäviä metsäalan toimielimissä, KCL:n ja ForestCluster Oy:n hallituksessa sekä VTT:n tieteellisessä neuvottelukunnassa, Scientific Advisory Boardissa.

Hän sai keväällä 2023 Puunjalostusinsinöörit ry:n ansioplaketin kiitokseksi työstään suomalaisen puunjalostusteollisuuden saralla. Eeva olikin puunjalostaja sanan parhaimmassa merkityksessä.

Kestävän kehityksen ja kiertotalouden merkityksen tunnistaminen antoivat kipinän myös omalle startup-yritykselle, Bionidolle, joka valmistaa ekologisia käyttötuotteita kuitumateriaaleista.

Ensimmäisenä Eevasta tuli mieleen positiivisuus ja aito sydämen sivistys. Toisten ihmisten huomioiminen, oikeudenmukaisuus ja luotettavuus saivat kiitosta niin työtovereilta, opiskelijoilta kuin ystäviltilkin.

Eeva rakasti luontoa; vaellus- ja hiihtoretket Lappiin antoivat perheelle toivottuja lepoetkiä kiireisinä ruuhkavuosina. Suosikkipaikaksi vuosien varrella muodostui Saariselkä. Talven laskettelumatkat suuntautuivat myös Alpeille ja Ylläkselle.

Sairauden eteneminen ei lannistanut taistelijaluonnetta, vaan Eeva pystyi perheineen elämään lähes normaalia elämää. Hän iloitsi täydestä sydämestään lapsenlapsistaan – kahdesta ihanasta Tsunamista, kuten Eeva heitä kutsui. Erityinen ylpeyden aihe hänelle oli nähdä nuoremman tyttärensä väittelevän tohtoriksi keväällä 2023.

Eevaa jäävät kaipaamaan perhe ja laaja joukko ystäviä sekä työtovereita.

Raili Koponen

Anita Nygren-Konttinen

Kirjoittajat ovat Eeva Jernströmin kollegoita ja ystäviä